

Recenzja

dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej dra Sebastiana Kozłowskiego ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce

1. Sylwetka habilitanta

Dr Sebastian Kozłowski ukończył studia magisterskie na kierunku politologia i nauki społeczne w zakresie nauk politycznych na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego uzyskując w dniu 25 czerwca 1998 r. dyplom z wyróżnieniem. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce został nadany mgr. S. Kozłowskiemu uchwałą rady Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 25 lutego 2004 roku. Podstawą obrony pracy doktorskiej była dysertacja doktorska pt: *Uwarunkowania swobody działania polityka* napisana pod opieką prof. dr. hab. Mirosława Karwata. Recenzentami doktoratu byli: prof. dr hab. Marek Żmigrodzki oraz prof. dr hab. Franciszek Gołębowski.

Habilitant od 2004 roku jest pracownikiem naukowym Zakładu Socjologii i Psychologii Polityki w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego zatrudniony na stanowisku adiunkta. Ponadto w latach 2004-2006 był wykładowcą w Wyższej Szkole Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie.

2. Ocena osiągnięć naukowych będących podstawą wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Podstawowym osiągnięciem naukowym stanowiącym podstawę procedury habilitacyjnej jest monografia pt: *Upodmiotowienie samorządu lokalnego w okresie transformacji systemowej w Polsce*, wydana przez Dom Wydawniczy Elipsa w Warszawie 2015r.

Monografia stanowi podsumowanie zainteresowań i badań dotyczących procesu formowania się i funkcjonowania samorządu lokalnego oraz społeczności lokalnych w procesie transformacji ustrojowej. Przesłankę wyboru problematyki badawczej Habilitant uzasadnia negatywnymi skutkami procesu implementacji demokratycznej instytucji samorządu terytorialnego, zwłaszcza przede wszystkim w zakresie upodmiotowienia społeczności lokalnych.

Badacz, występujący także w roli samorządowca (radnego i urzędnika) lokuje się w gronie kompetentnych kontestatorów procesu implementacji instytucji demokracji samorządowej, która obok pozytywnych rezultatów przyniosła wiele deficytów. Dr Sebastian Kozłowski wymienia 8 podstawowych powodów

skłaniających Go do napisania recenzowanej monografii, która miałaby stanowić przesłankę do ewaluacji procesu reaktywacji samorządu terytorialnego z udziałem środowiska naukowego, samorządowców oraz polityków. Autor doceniając wagę restauracji samorządu terytorialnego i upodmiotowienia społeczności lokalnych w procesie decentralizacji i ich znaczenia w procesie modernizacji demokratycznej państwa dostrzega wiele trudności organizacyjnych związanych z kształtowaniem się struktur instytucji samorządu terytorialnego. Dr S. Kozłowski swoim doświadczeniem samorządowym oraz przede wszystkim wiedzą związaną z jego rozwojem i funkcjonowaniem wpisuje się w grupę badaczy kontestujących proces transformacji ustrojowej i dostrzega potrzebę podjęcia działań naprawczych sfery publicznej.

Celem monografii jest identyfikacja przeszkód związanych z procesem kształtowania podmiotowości samorządu lokalnego z punktu widzenia lokalnego potencjału społecznego oraz ocena jakości funkcjonowania współczesnych wspólnot terytorialnych z punktu widzenia procesów instytucjonalizacji demokracji i decentralizacji. Tak zdefiniowany cel badawczy monografii poświęcony formowaniu się samorządowej wspólnoty terytorialnej w wyniku decentralizacji władzy państwowej jako elementu procesu transformacji systemowej zakreśla przedmiot należący do zakresu nauki o polityce wzbogacony o socjologiczny aspekt społeczności lokalnych, które z jednej strony adaptują się do samorządu terytorialnego, z drugiej strony dynamicznie go zmieniają.

Monografia zasadza się na dwóch podstawowych hipotezach. Pierwsza, pozytywna traktuje samorząd lokalny jako mający podmiotowe znaczenie segment organizacji państwa mający na celu zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców. Samorząd lokalny jest społecznie legitymizowanym demokratycznym podmiotem szanowanym przez organy państwowe, który został utworzony na mocy regulacji prawnych będąc partnerem administracji rządowej, funkcjonując zgodnie z demokratycznymi standardami, jest utrwalony organizacyjnie i wspiera go szeroka partycypacja społeczna.

Druga hipoteza, negatywna podkreśla formalne utworzenie samorządu gminnego, który jest nieadekwatny do zaspokojenia potrzeb mieszkańców. W szczególności nie udało się według Habilitanta skutecznie wykreować upodmiotowionej, odpowiedzialnej, samorządowej wspólnoty lokalnej ani działaniami legislacyjnymi, ani przedsięwzięciami organizacyjnymi, zaś te wspólnoty, które faktycznie istnieją, są zamknięte i zaściankowe, a ich funkcje nie służą rozwojowi demokratycznego i nowoczesnego samorządu, zaś administracja rządowa nie znajduje się w partnerskich relacjach z administracją samorządową, która na ogół w działaniach władz państwowych traktowana jest instrumentalnie.

Część teoretyczno-metodologiczną, Habilitant zamyka dwoma fundamentalnymi pytaniami. W pierwszym pyta, czy nowe władze lokalne i nowi przedstawiciele byli od początku wyrazicielami woli wspólnoty terytorialnej, w drugim, czy zmiany formalno-prawne wymuszające tworzenie wspólnoty w jakimś sensie ją w istocie wykreowały? W poszukiwaniu odpowiedzi stosuje podejście polemiczne wyznaczone przez paradygmaty i zastosowane metody badawcze ujęcia politologiczno-prawnego oraz ujęcia socjologicznego mieszczącymi się

pomiędzy socjologiczną aprobatą powstania i rozwoju wspólnoty samorządowej a polityczną implementacją ładu demokratycznego w procesie decentralizacji.

Odpowiedzi na powyższe pytania Autor uzyskuje stosując wieloczynnikowego podejście wynikające ze specyfiki oraz charakteru badanego przedmiotu, które uzasadnia eklektyczną narrację sięgając do paradygmatów hermeneutyki i postmodernizmu. Hermeneutyczne, kulturowe wyjaśnienia sensu zjawisk i procesów dotyczących upodmiotowienia wspólnot samorządowych w połączeniu z postmodernistyczną interpretacją reprezentantów administracji samorządowych łączących różne teorie i koncepcji w jedną całość przy zastosowaniu metody neoinstytucjonalnej umożliwiło podział pracy na trzy zasadnicze części.

Część pierwsza zawiera problemy metodologiczno-teoretyczne dotyczące badań nad podmiotowością samorządu terytorialnego w polskiej politologii i socjologii ze szczególnym uwzględnieniem okresu transformacji systemowej poczynając od przełomu lat 80. i 90. do chwili obecnej pod wpływem ideologii lokalizmu. Autor w części teoretycznej definiuje podmiotową rolę samorządu lokalnego w perspektywie prawniczej, historycznej, socjologiczno-kulturowej oraz politologicznej by następnie przejść do opisanego samorządu lokalnego w ujęciu jakościowym na podstawie badań empirycznych przeprowadzonych wśród samorządowych funkcjonariuszy.

Część druga monografii jest poświęcona ocenie wdrażania reformy samorządowej ze szczególnym uwzględnieniem negatywnych zjawisk takich jak uprzedmiotowienie samorządów lokalnych, stosowanie tendencji recentralistycznych, odejście od równowagi organów władz samorządowych, wzmocnienie pozycji jednoosobowego organu wobec organu uchwałodawczo-kontrolnego, wzrost biurokracji i patologii biurokratycznych, które Autor rekonstruował na podstawie obserwacji związanych z wieloletnią rolą samorządowca na terenie miasta i gmin warszawskich. Na zawartość części drugiej składa się specyfika reformy ustroju stolicy na tle innych jednostek samorządu terytorialnego, uwarunkowania korekty systemowej (przebudowy organizacyjnej) funkcjonowania samorządu lokalnego oraz zmiany ustrojowe skierowane na przeciwdziałanie patologiom samorządu terytorialnego. W tej części pracy Autor wykorzystał opinie funkcjonariuszy samorządowych zebrane w trakcie badań pt: *Samorząd terytorialny w okresie transformacji ustrojowej w Polsce. Innowacje funkcjonowania wspólnoty i więzi społecznych na poziomie lokalnym*.

Część trzecia książki jest poświęcona funkcjonowaniu samorządu lokalnego oraz społeczności lokalnych uwarunkowanych zjawiskami transformacyjnymi oraz pozatransformacyjnymi, między innymi cywilizacyjnymi, politycznymi oraz kulturowo-społecznymi. Omówione są przykłady rozbieżności pomiędzy celami strategicznymi państwa a potrzebami i uwarunkowaniami zróżnicowanych społeczności lokalnych w tym m. in. cywilizacyjne zróżnicowanie polskiej wsi i małych gmin, instrumentalne wykorzystanie przez władze państwowe finansowego mechanizmu wyrównawczego, odgórne ograniczenia dla samorządowej aktywizacji kapitału społecznego, skutki wdrażania przez samorządy programów rządowych, które prowadziły do potencjalnego upolitycznienia partycypacji samorządów. W dalszej części Autor ukazuje procesy wzmocniania

się roli ośrodków władzy centralnej z jednoczesnymi przykładami uprzedmiotowienia samorządu lokalnego optymalizującymi nowe kontury ładu politycznego będącego konsekwencją toczącej się gry politycznej.

Problem badawczy wybrany przez doktora Sebastiana Kozłowskiego koncentrujący się na zbadaniu poziomu upodmiotowienia samorządu terytorialnego jako rezultatu splotu czynników endogennych tkwiących w społecznościach lokalnych i wspólnotach samorządowych oraz wpływu czynników zewnętrznych w tym organów władzy państwowej i administracji rządowej w relacjach z administracją i władzą samorządową stanowią oryginalny wkład w rozwój dyscypliny nauki o polityce.

3. Pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze

Poza monografią habilitacyjną, dorobek naukowo-badawczy dr. S. Kozłowskiego koncentruje się na trzech polach badawczych. Pierwsze dotyczy roli jednostki w polityce z uwzględnieniem ograniczeń swobody działania, sprawczości i podmiotowości w polityce, zakończone monografią *Swoboda działania polityka*, pod zbliżonym tytułem do dysertacji doktorskiej. Autor badał strukturę działalności politycznej, gdzie obok komponentu racjonalno-rozumno-świadomego ważną rolę odgrywa przypadek (zbieg okoliczności) zgodny z obiektywnymi prawami społecznymi paradoksalnie – jak pisze Autor- zapewniający sukces w działaniu. Wykorzystane w monografii badania empiryczne wśród dorosłych mieszkańców kraju, dały przesłanki do sformułowania wniosku, że wśród czynników ograniczających swobodę działania polityka dominującą rolę odgrywają niejasne i niejawne układy nieformalne.

Obok monografii w tej grupie przedmiotowej dorobku znajdują się trzy artykuły, poświęcone problematyce możliwości i ograniczenia działania funkcjonariuszy publicznych w samorządzie lokalnym, które Habilitant omawia w artykule – Co daje demokracja? *Dylemat swobody działania polityków samorządowych*, zamieszczonym w „Przeglądzie Samorządowym. Monitor Zamówień Publicznych” (nr 12, 2003 r.)

Zainteresowania dotyczące swobody działania jednostki, Autor kontynuuje w artykule *Dialektyczny model swobody działania polityka* w „*Współczesnych Teoriach Polityki – od logiki do retoryki*” „*Studia Politologiczne*” 2004, nr 8, dowodząc aktualność i przydatność dialektycznego rozpatrywania roli jednostki w polityce w swych teoretycznych analizach.

Wyzwanie dla młodych polityków – pola manewru w pracy zbiorowej pt: *Dylematy nie tylko młodych* pod red. B. Gołębiowskiego (Warszawa 2008) podejmuje problem ograniczenia politycznej aktywności młodych w zetknięciu z sieciami i układami, nastawionymi na wykorzystanie kompetencji i potencjału młodzieży dla której nie tworzy się systemowych warunków podmiotowości młodzieży w społeczeństwie i polityce.

Drugi obszar badawczy poświęcony filozoficznym, teoretycznym i metodologicznym aspektom rozumienia polityki koncentruje się na analizie zjawisk politycznych i zachowań uczestników polityki w kontekście koncepcji deterministycznych i indeterministycznych dialektyki, procesu historycznego, właściwości opisywania obiektów i wyjaśniania. Dwa z pięciu artykułów

opublikowano przed obroną doktoratu, w tym *Polityka jako tworzenie historii i historyczna konieczność* w pracy zbiorowej *Metafory polityki* pod redakcją B. Kaczmarka (Warszawa 2001) oraz *Polityka jako boski plan i wyraz bożej woli w Metaforach polityki 2* pod redakcją B. Kaczmarka.

Wśród trzech publikacji ogłoszonych po doktoracie, znajduje się artykuł *Paradoks łączenia woluntaryzmu z fatalizmem* w pracy zbiorowej pt: *Paradoksy polityki* pod red. M. Karwata, Warszawa 2007, w którym Autor przedstawia rolę paradoksów polityki, dowodząc niekonsekwencji skrajnych konsekwencji filozoficznych w tworzeniu teorii spiskowych.

Rezultaty badań teoretyczno-metodologicznych Habilitant opublikował w artykule *Wybitność i niezależność w ujęciu deterministycznym w Rozumieniu polityki* pod red. J. Błuszkowskiego i J. Zaleśnego w „Studiach Politologicznych” 2009, nr 14, gdzie skoncentrował się na dowodzie istnienia rzeczywistych ograniczeń działania w polityce. W ostatnim artykule w tej grupie, *Rola deskrypcji w wiarygodnym wyjaśnianiu zjawisk społeczno-politycznych w Wyjaśnianiu polityki* pod red. J. Buszkowskiego i J. Zaleśnego w „Studiach Politologicznych” 2010, nr 17 Habilitant zajął się wyjaśnieniem zjawisk ze sfery publicznej, dowodząc, że źródłem wadliwej eksplancji są błędy i ograniczenia na poziomie deskrypcji, które stanowią ograniczenia w badaniu zjawisk społecznych, które trudno wyeliminować w naukach społecznych.

Trzecie pole badawcze dr. S. Kozłowskiego obejmuje zagadnienia innowacji negatywnej i pozytywnej transformacji systemowej w Polsce co sprowadza się do oceny procesu, z punktu widzenia sukcesów oraz porażek i dysfunkcji. Ważne miejsce w dorobku tego segmentu zajmuje artykuł pt: *Transformacja w Polsce jako innowacja pozytywna i negatywna w Dylematach polskiej transformacji* pod redakcją J. Błuszkowskiego (Warszawa 2007), następnie rozszerzona wersja tekstu poprzedniego opublikowana w 2008 roku i jej wersja angielskojęzyczna *Transformation in Poland as Positive and Negative Innovation* w pracy zbiorowej *Dilemmas of Polish Transformation* pod redakcją J. Błuszkowskiego i S. Sulowskiego Warszawa 2010.

Badania naukowe prowadzone nad organizacją samorządu terytorialnego, którego zmiany stanowią reakcję na dysfunkcje procesu transformacji łącznie z negatywnymi skutkami funkcjonowania wspólnoty samorządowej Habilitant wyłożył w artykule *Samorządowa wspólnota terytorialna – innowacja negatywna transformacji ustrojowej w Polsce w Polityce na szczeblu samorządu terytorialnego* pod red. S. Sulowskiego w „Studiach Politologicznych” 2011, nr 20.

Dorobek naukowy zamyka artykuł zatytułowany *Legitymizacja i upodmiotowienie samorządu lokalnego w okresie transformacji systemowej w Polsce* w pracy zbiorowej *Legitymizacja transformacji i systemu politycznego w Polsce* pod redakcją J. Garlickiego, Warszawa 2014, w którym dr S. Kozłowski dowodzi, że legitymizacja systemu politycznego w tym władzy samorządu lokalnego jest stanem spontanicznym zależnym od przekonania członków społeczności lokalnej o organizacji życia publicznego oraz niskim odsetkiem społeczności lokalnych o wysokim wskaźniku partycypacji w procesie

decyzyjnym, kapitale społecznym o niskim poziomie zaufania społecznego oraz aktywności pro publico bono.

W dorobku naukowym wykraczającym poza monografię habilitacyjną pewne trudności rodzi ocena pierwszego obszaru badawczego dotyczącego roli jednostki w polityce z uwzględnieniem ograniczeń swobody działania, sprawczości i podmiotowości w polityce dotycząca wskazania zakresu oryginalności tekstu monografii w stosunku do pierwotnego tekstu rozprawy doktorskiej. Ponadto artykuł: *Co daje demokracja? Dylemat swobody działania polityków samorządowych* został opublikowany przed obroną rozprawy doktorskiej i nie może być liczony do dorobku habilitacyjnego podobnie jak dwa artykuły opublikowane w pracach zbiorowych: *Polityka jako tworzenie historii i historyczna konieczność* oraz *Polityka jako boski plan i wyraz bożej woli*.

Tak więc na dorobek habilitacyjny składają się cztery artykuły w czasopiśmie oraz sześć artykułów w opracowaniach zbiorowych, recenzje dwóch książek w czasopiśmie naukowych oraz 1 ekspertyza co można uznać za ilość dostatecznie zadawalającą.

4. Indeksy dorobku naukowego

Całkowity indeks Hirscha, JCR (Journal Citation Reports), Web of Science (WoS), charakteryzujące całkowity dorobek podany przez Habilitanta wskazuje wielkość 0.

Całkowita ilość punktów według MNiSW wynosi 39 punktów za czasopisma oraz 24 punkty za artykuły będące częścią prac zbiorowych co łącznie daje 63 punkty nie licząc dwóch monografii, w tym stanowiącej podstawę wniosku w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

5. Kierowanie międzynarodowymi i/lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach

Habilitant brał udział wyłącznie w 5 krajowych projektach badawczych dwojakiego rodzaju. Pierwszą grupę stanowiły projekty uczelniane w ramach badań statutowych oraz badań własnych. Drugą projekty pozauczelniane. W pierwszej grupie dr S. Kozłowski dwukrotnie występował jako członek zespołu, w tym: „Dylematy nie tylko młodych” w badaniach statutowych Instytutu Nauk Politycznych UW pod kierunkiem prof. dr hab. B. Gołębiowskiego oraz „Legitymizacja transformacji i systemu politycznego w Polsce” w badaniach statutowych pod kierownictwem prof. dr hab. J. Garlickiego. Ponadto Habilitant był kierownikiem projektu w ramach badań własnych pt: „Proces upodmiotowienia organizacyjnego samorządu lokalnego w Polsce wobec przeszkód społeczno-politycznych po 1989 roku”.

Dr S. Kozłowski był dwukrotnie kierownikiem projektu realizowanego ze środków pozauniwersyteckich w tym: „Wybory 2006 badanie wzajemnych oczekiwań wyborców i samorządowców” współorganizowane przez Centrum Badań Marketingowych INDICATOR oraz Serwis Samorządowy Polskiej Agencji Prasowej oraz „Samorząd 2007 – ocena

poziomu wdrażania projektów na rzecz budowy społeczeństwa informacyjnego” przeprowadzone przy współdziałaniu Centrum Badań Marketingowych INDICATOR, Serwis Samorządowy Polskiej Agencji Prasowej oraz Stowarzyszenia Miasta w Internecie.

6. Wygłoszenie referatów na międzynarodowych i krajowych konferencjach tematycznych

Habilitant wygłosił referaty na pięciu tematycznych konferencjach, w tym dwa na konferencjach międzynarodowych, z których jeden zaprezentował w języku angielskim. Niejednoznaczna jest ocena ilości referatów wprowadzających w cyklu 7 konferencji pn: „Portal Koordynacja 3.0 – stabilny mechanizm powiązania kształcenia zawodowego z potrzebami mazowieckiego rynku pracy”. Poza standardowymi referatami, dr S. Kozłowski przedstawił dwa wystąpienia eksperckie. Liczba wygłoszonych referatów na konferencjach na poziomie zadawalającym.

7. Osiągnięcia dydaktyczne

Dr S. Kozłowski opracował wiele programów zajęć i przeprowadził zajęcia dydaktyczne w formie wykładów, konwersatoriów oraz ćwiczeń na studiach stacjonarnych, wieczorowych, zaocznych oraz poddyplomowych na Uniwersytecie Warszawskim od 1998 roku na następujących kierunkach studiów: politologia, bezpieczeństwo wewnętrzne, samorząd terytorialny i polityka regionalna, europeistyka i stosunki międzynarodowe. Łącznie przygotował i wdrożył 12 przedmiotów akademickich.

Habilitant przygotował i wdrożył 8 innych przedmiotów zleconych przez instytucje i osoby trzecie w tym 5 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet IV – Szkolnictwo Wyższe i Nauka. Działanie 4.1 gdzie instytucją zamawiającą była Wyższa Szkoła Pedagogiczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej.

Wśród osiągnięć dydaktycznych należy odnotować fakt pełnienia przez dr. S. Kozłowskiego funkcje opiekuna koła naukowego „Ars Politica” oraz wypromowanie 8 licencjatów, recenzowanie jednej pracy magisterskiej oraz 15 prac licencjackich.

Osiągnięcia dydaktyczne zasługują na dobrą ocenę i stanowią pozytywny prognostyk do przyszłej kariery dydaktycznej.

8. Osiągnięcia w zakresie popularyzowania nauki

Habilitant posiada duży dorobek popularyzujący naukę, na który składa się ponad 100 publikacji w większości opublikowanych w warszawskiej gazecie samorządowej „Echo” oraz w Przeglądzie Samorządowym. Monitor Zamówień Publicznych, którego jest redaktorem naczelnym, a także aktywny udział w 18 konferencjach studenckich i popularno-naukowych. W tej grupie osiągnięć Habilitant wymienia udział w dwóch międzynarodowych konsorcjach i sieciach

badawczych, których partnerami były stowarzyszenia oraz instytut uniwersytecki (UW).

Dr S. Kozłowski popularyzuje naukę w drodze realizacji partnerskich projektów z instytucjami badań społecznych dla środowisk gospodarczych. Osiągnięcia Habilitanta w zakresie popularyzowania nauki są znaczące.

9. Staże w zagranicznych ośrodkach naukowych

Habilitant nie wykazał żadnego stażu krajowego i zagranicznego w ośrodkach naukowych lub akademickich.

Konkluzja końcowa.

Przedstawiona powyżej analiza i ocena dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr. Sebastiana Kozłowskiego spełnia ustawowe wymogi stawiane kandydatom ubiegającym się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Decydujący wpływ na końcową ocenę kompetencji przyszłego samodzielnego pracownika naukowego ma dorobek naukowy, którego poziom rekompensuje dostateczna ilość tzw. pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych w postaci artykułów opublikowanych w czasopiśmie oraz pracach zwartych.

W dorobku publikacyjnym znajdują się prace eksplanacyjne i predyktywne oparte między innymi na własnych i obcych wynikach badań empirycznych.

Wyniki badań koncentrujące uwagę na fenomenie podmiotowości jednostki samorządu terytorialnego zwróciły uwagę na spontaniczną i niestandardową lokalną specyfikę procesu upodmiotowienia, będącą rezultatem aktywności społeczności lokalnych, które samodzielnie tworzą normy i struktury dla realizacji spraw publicznych, nie zawsze spójnych z duchem i przepisami prawa samorządowego, będącego często skutkiem rywalizacji i walki politycznej pomiędzy różnymi grupami interesów, w tym relacji pomiędzy sektorem samorządowym i administracją rządową. Dokonana w monografii analiza i ocena funkcjonowania samorządu terytorialnego wskazująca na istniejące obok pozytywnych również negatywne tendencje i zjawiska stanowi zachętę do dyskusji zmierzającej do wyeliminowania deficytów w sferze lokalnej demokracji.

Lektura książki habilitacyjnej oraz pozostałych osiągnięć naukowych dra S. Kozłowskiego wpisują Habilitanta do grona samodzielnych badaczy z oryginalnym wkładem w dorobek polskiej politologii. Udział dra S. Kozłowskiego w pracach zespołów badawczych oraz kierowanie zespołami kreują nam sylwetkę konceptualisty i sprawnego organizatora kolektywów badawczych.

Reasumując, stwierdzam, że całościowy dorobek Habilitanta spełnia wymogi wynikające z ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki do stopnia naukowego doktora habilitowanego. Tym samym wnioskuję o dopuszczenie dr. Sebastiana Kozłowskiego do kolejnych etapów postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce.

M. Sowański